

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Högskriften

Personaltidning för Högskolan i Jönköping • Nr 5-6 • 12 december 2008 • Årgång 18

JTH-studenter bakom julkrubbans ljussättning

Läs mer på sid. 9

*God Jul & Gott Nytt År!
Merry Christmas & A Happy New Year!*

5/08

**Röntgensjuksköterske-
examen fick godkänt**
Högskoleverket har nu
godkänt högskolans tidigare
ifrågasatta utbildning till
röntgensjuksköterska.

sid 5

Recept för en god jul
Högskriften bad högskolans
restauratörer om några
recept som passar på såväl
glöggbuffén som julbordet.
Hoppas det ska smaka!

sid 14

Extra julläsning
Med detta nummer medföl-
jer även årets specialnummer
av Högskriften med temat
"internationalisering".

Ett turbulent år går mot sitt slut

Det år som nu går mot sitt slut har varit mer turbulent än vi mestadels varit vana vid sedan tidigare. Mest uppenbart är detta när vi ser oss om i samhällsekonomin. Den allra mest akuta situationen på de finansiella marknaderna har sannolikt dragit över. Vi behöver i vart fall inte i nuläget oroa oss för att de svenska bankerna ska gå omkull eller stora bolag inte kunna betala ut sina löner. Men så illa var helt klart läget för en kort tid sedan. Och fortfarande är det för tidigt att blåsa faran över.

En förlamande lågkonjunktur är av allt att döma i antågande. Varslen ökar och många medborgare i Sverige såväl som i andra länder kommer att förlora sina jobb under det kommande året. Regeringar och riksbanker har ryckt ut och deras plötsliga svepande övertagande av marknadens funktioner har kommit att hyllas från alla upptänkliga håll, med hänvisning till att det inte funnits något alternativ.

Men vart kommer detta nya offentliga engagemang att leda oss? Hur ska regeringen i USA hantera den offentliga såväl som privata skuldbörda som byggs upp? Även i många europeiska länder frågar man sig var det ska sluta. På flera sätt ser Sverige ut att stå starkare i snällblåsten än de flesta andra länder.

Förändringar i högskolevärlden

Också högskolevärlden har kastats mellan hopp och förtvivlan. Flera års utredande om tillskapandet av ett nytt resurstilldelningssystem såg länge ut att för alltid skilja universitet och högskolor åt, att tillskapa drivkrafter för redan stora och etablerade lärosäten att växa sig större men inte för unga och nya uppstickare att växa sig starka. Dessa farhågor kom emellertid på skam. Forsknings- och innovationspropositionen har visserligen ett antal inslag som gynnar de etablerade universiteten, och de nya universiteten

Rektor Thomas Andersson

FOTO: PATRIK SVEDBERG

riskerar en dränering på resurser och kompetens under de kommande åren. Å andra sidan finns här nu en konkurrensutsättning för alla och som också medger för välorganiserade och konkurrenskraftiga lärosäten att attrahera mer resurser.

Högskolan i Jönköping har sent omsider kommit ut som en vinnare, i både den frågan och en rad andra som avgjordes under hösten. Det resurstillskottet regeringen medgivit JTH, 15 mkr, betyder mycket för att tillskapa en stabil finansieringslösning under det kommande året, förhoppningsvis genom en strategisk statlig satsning. Då handlar det om att inte tappa det nära samarbetet med företagen och med de lokala offentliga aktörerna, som är själva grundbulten för relevans och efterfrågedriven utvecklingskraft. Vidare har vi fått en så stark studenttillströmning att vi idag är det tionde lärosätet i Sverige räknat till antalet studenter. Här gäller det nu att värna kvaliteten i utbildningen, och klara bostadsfrågan.

Den våldsamt ökade aktiviteten i Högskoleverkets tillslag mot universitet och högskolor har också hittills gått oss förbi. Andra har farit värre ut. Högsko-

lan i Skövde har fått sjuksköterskeutbildningen underkänd och förlorat sitt tillstånd att bedriva utbildningen. Det samma gäller Karolinska Institutet. För Växjö universitet dras examensrätten för röntgensjuksköterskeutbildningen in, Örebro universitet förlorar biomedicinsk analytikerexamen och Högskolan i Kalmar biomedicinsk magisterexamen.

Inför nästa år reses stora frågetecken kring lärarutbildningarna i Sverige. Desto viktigare är det då att Högskolan i Jönköping fått starka vitsord också på det området såväl som för de flesta andra utbildningarna. Men vi kan inte slå oss till ro, vi måste fortsätta att arbeta för förbättringar. Här behöver vi samarbeta än närmare med studenterna, och t.ex. förbättra formerna för studenternas utvärderingar av utbildningar, där dessa ännu inte är tillfredsställande.

När ekonomin nu tvärbromsar måste vi agera för att stå företagen, vården och skolan bi, och att fördjupa vårt samarbete för ökad utvecklingskraft. Mycket i högskolans verksamhet är kontracykliskt. Sannolikt får vi ännu fler studenter som söker sig hit, och vi vet att staten troligen kommer att skjuta till ytterligare resurser om vi kan visa på framgången i vår samverkan med samhället.

God Jul och Gott Nytt År

Året går mot sitt slut. Det blev ett år med många händelser och överraskningar. Nästa år blir knappast annorlunda. Samhällsutvecklingen blir av allt att döma mer dramatisk för vi står inför en rad utmaningar vi ännu inte formulerat tillfredsställande lösningar på. Vi ska inte bara klara ekonomin utan måste komma till skott med allt allvarigare problem för den globala miljön som utgör grunden för all vår mänskliga verksamhet. Hälsan och vården utgör likaså en allt viktigare sektor som möter utmaningar att ställa om sig och se människors verkliga behov.

I Jönköping har vi också en hel del att beakta kring vår infrastruktur, inte minst kommunikationerna såsom vad avser flygplatsen, men också i campus närhet. Vi behöver få till stånd ett sammanhållet och mer levande campus. Högskolan kommer vidare att stå som värd för det första ministermötet under det svenska Ordförandeskapet i EU 2009, då för hälsoministrarna. Och vad kunde lämpa sig bättre, med tanke på det enastående och internationellt unika samarbete vi etablerat i Jönköping mellan landstinget och högskolan. I slutet av januari reser Gerd Ahlström, vd för Hälsohögskolan, den nye landstingsdirektören och

jag själv gemensamt till Dartmouth i USA, det främsta lärosätet på området i världen, för att förvalta en unik inbjudan till utveckling av en gemensam masterutbildning.

Detta är bara något av allt det roliga och lovande som står för dörren. Alltsammans bottenar i det goda arbetet och de många initiativ medarbetare vid Högskolan tagit och haft modet att utveckla tillsammans med vår omvärld.

Konkurrensen hårdnar för lärosätena men möjligheterna till utveckling och förnyelse ökar samtidigt och Högskolan i Jönköping står mycket stark inför det nya året.

Året går mot sitt slut och det är dags att tacka för det enastående arbete som bedrivits under året. Jag hoppas att ni alla får möjlighet att ta vara på de stundande helgdagarna och önskar er en riktigt God Jul och ett Gott Nytt 2009!

THOMAS ANDERSSON | DECEMBER 2008

Rektors ställföreträdare

Stiftelsestyrelsen beslutade vid sitt sammanträde den 8 december att högskoledirektör Anita Hansbo kommer att vara ställföreträdande rektor under 2009.

Mottagning

Rektor Thomas Andersson fyller 50 år den 10 januari. Detta kommer att firas vid en mottagning den 9 januari. Plats meddelas senare.

Utsedd till vice ordförande

Rektor Thomas Andersson har utsetts till vice ordförande för Kungliga Ingenjörsvetenskapsakademiens (IVA) avdelning 11 Utbildning och forskning.

SUMMARY IN ENGLISH

University keeps right to confer degree in Diagnostic Radiology Nursing

The University gets to keep the right to confer the degree of Bachelor of Science in Diagnostic Radiology Nursing. The Swedish National Agency for Higher Education questioned the education in 2006, but the University has since improved it and it is no longer questioned.

Teacher education reviewed

Teacher education in Sweden has been reviewed. Changes include dividing the teachers into two groups – one for teachers teaching younger children in all subjects and one for teachers teaching teenagers and adults in only one or two subjects.

New book about outsourcing

Associate Professor Sören Eriksson, Jönköping International Business School, has written a book about the pros and cons of outsourcing and off shoring. He, and three assistants, have interviewed 11 companies in Jönköping County.

Lighting Design grows

The Department of Lighting Design keeps growing and starting new projects. Together with the Faculty of Engineering, Lund University, and with funds from Swedish Energy Agency, the department has established a centre for energy efficient lighting.

Ny lärarutbildning presenterad

Den 3 december presenterade regeringen sin utredning av lärarutbildningen, som bland annat föreslår att lärarutbildningen ska leda till två olika yrkesexamina: grundläraresexamen och ämnesläraresexamen. Alla lärosäten som vill erbjuda lärarutbildning kommer att behöva ansöka om examensrätt på nytt.

För Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) kommer förändringarna inte att bli så stora, då man tidigare satsat på flera av de områden som utredningen lägger tonvikt på. I Högskoleverkets senaste rapport från april 2008 lyftes HLK till exempel särskilt fram för omfattningen av internationellt studentutbyte, VFU (verksamhetsförlagd utbildning) och den starka forskningsanknytningen genom Akademin för skolnära forskning.

– De senaste årens debatt om lärarutbildning med stora svepande omdömen har drabbat alla som sysslar med lärarutbildning. Alla har vi områden som behöver förbättras, men den mörka bild som pumpats ut kan vi på HLK inte känna igen oss i. Högskoleverkets utvärderingar har inte gett oss anledning till vaknätter. VFU:n och internationaliseringen som utmålats som några av de stora bristområdena är styrkor på HLK. Ett mer nyanserat samtal kring lärarutbildningen och dess specifika problem är önskvärt, säger Anders Bergman, utbildningsledare lärarutbildningen, HLK.

Mer styrda inriktningar

Lärarutbildningen ska leda fram till två möjliga examina där olika inriktningar ger specifik kompetens för en viss skolform och åldersgrupp. Inom grundläraresexamen finns inriktningarna förskola, förskoleklass och åk 1-3, åk 4-6 samt fritidshem och inom ämnesläraresexamen

kan man inrikta sig mot åk 7-9, allmänna ämnen gymnasie- och vuxenutbildning, yrkesämnen gymnasie- och vuxenutbildning samt praktiska och estetiska ämnen. Förutom yrkesexamen leder utbildningarna till en generell examen (högskole-, kandidat-, magister- eller masterexamen beroende på utbildnings längd).

” – *De senaste årens debatt om lärarutbildning med stora svepande omdömen har drabbat alla som sysslar med lärarutbildning. Alla har vi områden som behöver förbättras, men den mörka bild som pumpats ut kan vi på HLK inte känna igen oss i.*

– Anders

– Det ger en ökad tydlighet att generell- och yrkesexamen samordnas i såväl längd som fördjupning. Det är en välkommen förändring, säger Anders.

Sverker Johansson, utbildningschef

HLK, kan dock se en nackdel med det nya systemet då den nuvarande lärarutbildningen inneburit större valfrihet för studenterna.

– Kanske är den nya utbildningen för stel. Det har funnits lärare som velat ha både fritids- och grundskolläraryrkesbehörighet. Vi har också haft lärarstudenter som kombinerat udda ämnen och nu försvinner den möjligheten helt. Den här gruppen är liten, men de är brobyggare, säger Sverker.

Antagningsstopp 2009

Alla lärosäten som vill anordna lärarutbildning kommer på nytt att behöva ansöka om examensrätt. I dagsläget har HLK samtliga inriktningar och räknar med att kunna behålla dem i framtiden. För att förbereda för den nya utbildningen, som tidigast startar 2010, föreslår utredningen ett antagningsstopp för lärarstudenter hösten 2009.

– Det är bra om vi kan avsätta tid och arbetskraft för att genomföra de förändringar som krävs. Det är en hård tidspress och mycket som vi ska göra: inventera kompetenser, ansöka om examensrätten och ta fram nytt material bland annat. Men frågan är också hur vi kommer att ersättas finansiellt för att det inte blir något intag hösten 2009. Där behöver vi få ett snabbt besked, säger Anders.

De studenter som nu läser lärarutbildningen vid HLK kommer att få fullgöra den enligt den utbildningsplan de blivit antagna till. Det är för tidigt att lämna besked om möjligheten för dem att föras över till den nya utbildningen.

– Först måste vi veta när den nya utbildningen startar och om det blir ett antagningsstopp kommande år. Så snart vi har förutsättningarna klara kommer vi att göra allt för att underlätta en sådan övergång för dem som så önskar, säger Anders.

TEXT & FOTO: MO

Biskopsbesök på högskolan

Sven Thidevall, biskop i Växjö stift besökte högskolan i början av december. Rektor och representanter för fackhögskolorna deltog i samtalet som hade sin utgångspunkt i hur högskolan kan bidra till att forma dagens samhälle.

På eftermiddagen besökte biskopen Huskvarna församlingsgård och Råslätts kyrka där han bland annat träffade representanter från invandrarkyrkan.

Thidevall vigdes till biskop i Växjö stift i november 2006 och detta var hans första besök på Högskolan i Jönköping.

LH

FOTO: LENA HALLDORF

Fr.v. I samtalet deltog Anita Helmbring HHJ, Svante Hultman internationella sekretariatet, Sverker Johansson HLK, Jörgen Birgersson JTH, rektor Thomas Andersson, biskop Sven Thidevall, Erik Sidenvall Svenska Kyrkan, kontraktsprost Elisabeth Hullfors, kontraktsprost Tore Karlsson och stiftsadjunkt Marie-Louise Hagberg.

Utbildning till röntgensjuksköterska får godkänt

Johanna Olsson läser till röntgensjuksköterska vid Hälsöhögskolan. Utbildningen fick kritik av Högskoleverket våren 2007 vilket medförde att flera förändringar genomförts till hösten 2007 när hon började.

– Jag visste inte att examensrätten var ifrågasatt när jag sökte programmet, men jag fick veta det när jag började läsa här. Vi fick reda på att vi skulle få examen ändå, men det kändes lite tråkigt, säger Johanna.

Hälsöhögskolan gjorde om utbildningsplanen efter de krav som Högskoleverket ställde. Eftersom Johanna läser i första årskullen med införda förändringar har hon deltagit i flera utvärderingar.

– De är duktiga på att lyssna på vad vi tycker och de har förändrat för årskullen efter oss, till exempel i vilken ordning kurserna kommer.

I den nya utbildningsplanen har bland annat omvårdnadsämnet utökats och studenterna får tidigare kontakt med den kliniska verksamheten inom sitt kommande yrke.

– Vi har mycket praktik och det är bra för det är viktigt att man kommer ut och får testa sitt yrke. Jag har inte haft röntgenpraktik än, men jag har haft tio veckors omvårdnadspraktik.

Gerd Ahlström, vd Hälsöhögskolan,

var mycket glad över beskedet att högskolan får behålla sin examensrätt för röntgensjuksköterskor.

– Det här är den bästa julklappen i år för många! På de orter i Sverige som inte har utbildningen råder en besvärlig brist på röntgensjuksköterskor jämfört med här i Jönköping. Studenterna som utbildas hos oss vet nu att de går en bra utbildning och våra lärare kan vara mycket stolta över att ha genomfört ett stort förändringsarbete på kort tid med lyckosamt resultat. Vi har redan spant bågen till nästa mål; Sveriges i särklass bästa röntgensjuksköterskeutbildning!

Den senaste veckan har Högskoleverkets uppföljning av kritiserade vårdutbildningar resulterat i att sju orter

inte längre får utbilda sjuksköterskor, specialistsjuksköterskor, biomedicinska laboratorieassistenter eller röntgensjuksköterskor.

– Lärosäten med vårdutbildningar är i dag skakade över att det är fler universitet än högskolor som blivit fråntagna

rätten att utbilda sjuksköterskor med flera. Med andra ord; Kvalitet lönar sig alltid och Störst är inte alltid Bäst!

Johanna är nöjd med sin utbildning till röntgensjuksköterska

TEXT OCH FOTO: MARIE OLOFSSON

Högskoleverkets utvärdering

Vid utvärderingen av röntgensjuksköterskeutbildningen 2006 ifrågasatte Högskoleverket rätten att utfärda röntgensjuksköterskeexamen vid Högskolan i Jönköping. Ifrågasättandet grundade sig på att kvaliteten i förutsättningar, genomförande, resultat och verksamhetsförlagda delen var otillfredsställande. Även röntgensjuksköterskeutbildningen vid Göteborgs universitet godkändes efter att tidigare varit ifrågasatt. Växjö universitet fick sin examensrätt för röntgensjuksköterskeexamen återkallad.

Moralisk stress hos sjuksköterskor undersöks

När Marit Silén arbetade som sjuksköterska kunde hon ibland känna att tiden inte räckte till för patienterna och det stressade henne. Nu, som doktorand på Hälsohögskolan, undersöker hon hur andra sjuksköterskor upplever etiska problem och moralisk stress.

Marit är halvvägs igenom sitt avhandlingsarbete som består av fyra delstudier. Två av dessa är klara och nu pågår arbetet med den tredje. I första delstudien svarade svenska sjuksköterskor på frågor om hur de uppfattar arbetet, stress och etiska problem. Frågor som Marit själv funderade över under sin tid som yrkesverksam sjuksköterska.

– Jag kunde känna att det fanns saker som jag inte hann göra, som att ta mig tid att prata med patienten om annat än det som var nödvändigt för att kunna ge den grundläggande vården, säger Marit.

Marit Silén, doktorand i omvårdnad vid Hälsohögskolan, har belönats med Svensk Sjuksköterskeförenings Yngre Doktorandstipendium på 30 000 kronor.

Jämförelse Kina - Sverige

I andra och tredje delstudien jämförs svenska och kinesiska sjuksköterskor. I andra delstudien har de svarat på frågor om etik i arbetet och hur ofta de är missnöjda och ledsna i anslutning till arbetet. Marit har kunnat se både likheter och skillnader mellan länderna.

– Vissa problem är samma oavsett land, till exempel att man känner av en hög arbetsbelastning. Andra problem är mer omgivningspecifika. I Kina upplever många sjuksköterskor konflikter med de anhöriga, kanske beror det på att familjen bestämmer mer där. Där bestämmer också den ekonomiska situationen vilken hjälp patienten får, vilket kan göra att sjuksköterskorna känner att patienten inte får tillräcklig vård.

Livsuppehållande behandling

I Sverige rör de etiska problemen ofta livsuppehållande behandling. En tendens är att svenska sjuksköterskor tycker att

patienten får för mycket behandling.

– Vid beslut om livsuppehållande behandling handlar frågan ofta om vad det är som upplevs gagna patientens livskvalitet. Sjuksköterskorna i den första delstudien uttryckte att bara för att det fanns möjlighet att ge behandling innebar det inte att det var rätt att ge den också.

I andra delstudien fick sjuksköterskorna även bedöma omvårdnads kvaliteten. Det visade sig att ungefär hälften av både de svenska och de kinesiska sjuksköterskorna tycker att det är en liten skillnad mellan hur de upplever att vården är och hur de önskade att den skulle vara.

Stipendium

För sitt doktorandarbeta belönades Marit tidigare i år med Svensk Sjuksköterskeförenings Yngre Doktorandstipendium på 30 000 kronor med motiveringen att tidigare forskning visat att arbetsrelaterad stress hos sjuksköterskor ökat

under de senaste decennierna, vilket får negativa konsekvenser för den enskilda sjuksköterskan men också ger upphov till etiska problem och moralisk stress i relationen till patienter och närstående. Svensk Sjuksköterskeförening hoppas att Marits avhandling kan utveckla och implementera strategier för att minska förekomsten av arbetsrelaterad moralisk stress.

– Nu kartlägger jag hur det ser ut. När jag sett vilka problemen är kan jag möjligen ge förslag på åtgärder om det går, säger Marit.

Hon är glad över stipendiet, inte enbart för det ekonomiska tillskottet det innebär.

– Det känns roligt och är en uppmuntran för min forskarutbildning. Det är ett påtagligt bevis för att det jag gör har betydelse. Pengarna kommer att användas i min forskning, men till vad vet jag inte ännu.

TEXT & FOTO: MO

Kunskapsdelning underlättas med gemensam vy

Hur företag delar kunskap om produkter och processer med sina samarbetspartners kan se ut på många sätt. Ofta finns informationen i svårtillgängliga dokument som måste uppdateras på flera ställen när en variabel förändras. Vid CenIT pågår projekt som rör kunskapsmodellering, det vill säga hur organisationer kan samla och dela information på ett smidigt sätt.

I april i år avslutades det 30 månader långa MAPPER-projektet vid CenIT, som var ett projekt inom EU:s 7:e ramprogram. Med MAPPER ville man skapa en ny modell för kunskapsdelning mellan företag och deras samarbetspartners som skulle optimera innovations- och produktionsprocessen. Man samarbetade med Kongsberg Automotive. Resultatet blev en stor kunskapsmodell med flera olika sorters information; allt från organisationsstruktur och arbetsmönster till produktinformation och personalkompetenser. I modellen ser man samband mellan personer, processer och produkter. När en variabel ändras i ett led ser en mjukvara till att den ändras i alla led där den finns med, vilket minskar felrisken.

– Tanken är att man för en och samma komponent ska man kunna se hur de olika variablerna hänger ihop. Vad händer om man ändrar några av egenskaperna? Hur påverkar det andra komponenter? Sådan kunskap ville vi kartlägga och dela inom företaget och med deras samarbetspartners, säger Kurt Sandkuhl, professor i informationsteknik vid Tekniska Högskolan och CenIT.

Avknoppning från MAPPER

Erfarenheterna av MAPPER lever vidare i nya projekt vid CenIT. I ett av dessa tittar Anders Carstensen, adjunkt och forskar-

studerande, specifikt på hur kunskap utbyts mellan företag runt en gemensam produkt. Kongsberg Automotive är återigen samarbetspartner, nu tillsammans med sin tillverkare av tråd till värmedynor, Elektrisola. Viss information om produkten finns hos Kongsberg och viss hos Elektrisola och Anders undersöker hur de kan utbyta den på bästa sätt.

– Det låter väldigt enkelt, men det finns flera parametrar att ta hänsyn till vid utveckling och tillverkning av tråden, till exempel resistans, vilka legeringar som fungerar och hur den ska ytbehandlas. Jag försöker att göra en modell där man ser hur samarbetet fungerar och där den information som de båda behöver finns, säger Anders.

Collaborating View

För att bygga en kunskapsmodell behöver man ta reda på hur informationen ser ut, hur den hanteras och hur man kan knyta den till olika processer. Anders har valt att samla den gemensamma informationen i något han kallar connector view (ungefär anslutningsvy) I den tänker han sig att olika collaboration elements (samarbetslement) ska samlas. Hos respektive företag ska det finnas en supporting view (stödvvy) som startar samarbetet i ett samarbetslement när information ändras och uppdaterar den i connector view.

– Tanken är att knyta ihop informationen i connector view, så att allt finns där och är uppdaterat och att den ges vidare till alla inblandande. I dag måste

Anders Carstensen arbetar i flera projekt, ett av dem är en avknoppning från det stora MAPPER-projektet

man ofta leta efter information manuellt, men här löser man informationsbehovet på ett IT-baserat sätt.

En svårighet i projektet är att skapa en modell som de anställda upplever förenklar arbetet och använder.

– De som arbetar med det ska inte känna att IT är något som bara är störande utan något som gör nytta. Jag vill underlätta så att det går fortare för dem att hitta den kunskapen som de behöver.

Nyttigt med industriellt samarbete

Innan resultaten av forskningen kan omsättas i den praktiska verkligheten och bli nyttig för företagen måste metoderna för att skapa en connector view utvecklas och bli mer fullständiga. Anders räknar med att det är ett arbete som kan ta flera år i anspråk eftersom man måste förankra metoden i fler projekt först.

Han uppskattar att projektet görs med en samarbetspartner inom industri.

– Det är nyttigt för forskarvärlden att få ventilera sina tankar för den industriella sidan och se den praktiska verkligheten.

TEXT & FOTO: MO

Intresset för belysning har ökat på senare år, vilket märks inte minst på Avdelningen för belysningsvetenskap vid Tekniska Högskolan. Flera projekt är på gång och alla följer de på något sätt avdelningens två ledord: att ljuset ska möta brukarens behov och att det ska spara energi fullt ut.

Ljusa tider för Avdelningen för belysningslära

Från att ha varit ett område utan högskoleutbildning, finns det nu inte bara utbildning inom belysningsvetenskap, utan även forskning. Monica Säter, universitetsadjunkt och avdelningschef för Avdelningen för belysningsvetenskap, har märkt att allt fler utomstående hittat till avdelningen och efterfrågar deras hjälp.

– Just nu förbereder vi för ett projekt med IKEA om hur framtidens belysning ska se ut. Det är positivt att företag vill använda högskolan som bollplank. Tidigare har det inte funnits någonstans för dem att vända sig. Vi hoppas kunna gå in och hjälpa dem lösa problem när de själva inte hinner säga Monica, som kommer att vara projektledare för det tvååriga projektet.

Insikten om att ljuset har stor påverkan på brukaren ökar och i forskningen prövas tekniska val som fungerar väl för brukaren.

Samarbete med Lund

På uppdrag av Energimyndigheten, som bidrar med 2 miljoner under en tvåårsperiod, och tillsammans med Lund Tekniska Högskola har avdelningen startat Centrum för energieffektiv belysning. Syftet med det nationella centret är att bidra till en minskning av den energiförbrukning som användandet av belysning genererar. Det ska man göra genom att bevaka nationell och internationell belysningsforskning, koordinera, sprida och presentera FoU-resultat till såväl

branschen som det svenska vetenskaps-samhället.

– Tanken är att det ska bli ett kunskapsnav, ett akademiskt nav, som samlar nationella och internationella forskare. Något liknande har inte funnits tidigare och det behövs eftersom det händer mycket inom området.

Generellt finns det få teoretiker och mest praktiker inom området och det gäller i hela världen. Avdelningen hoppas att man också ska kunna etablera sig som ett internationellt känt forskningscentrum. För att nå ut på en större arena har man skickat in fem bidrag till den andra globala konferensen i belysningsplanering som kommer att hålla i Berlin nästa år.

Monica Säterns bästa tips för att orka med den mörka vintern är att gå en promenad på lunchen och tända många ljus i hemmet.

Energibesparande ljus

En orsak till att intresset för belysning har ökat är att intresset för miljöfrågor har ökat vilket gjort att fler blivit intresserade av att minska energiförbrukningen, även inom belysningsområdet. Utmaningen är nu att utveckla belysning som både är energieffektiv och högkvalitativ, så att människor mår bättre. LED-ljus (light emitting diods) är ett exempel på framtidens belysning. På avdelningen har Nils Svendenius, professor i belysningsteknik, beviljats en miljon kronor av Energimyndigheten för att forska om LED:s utveckling.

– Om man kan utveckla LED-ljuset så att det kan användas i inomhusmiljöer kommer det att vara ett stort kliv framåt och en rejäl förbättring av ljuset inomhus. Undersökningar har till exempel visat att ljuskvaliteten ökar med 50 procent. Man använder bland annat LED vid växtodlingar.

Anläggning för dagsljus

Ett naturligt ljus som är både energieffektivt och högkvalitativt är dagsljuset. Genom att på olika sätt optimera användningen av dagsljus som ljuskälla inomhus kan man minska på elbelysningen. Ett av avdelningens projekt för nästa år är en demonstrationsanläggning för dagsljus, där man ansökt om ett bidrag på 960 000 kronor av Energimyndigheten. Monica är projektledare för dagsljusprojektet.

– Vi skulle vilja ställa om en kontorsmiljö, ett klassrum och en del av entré-

plan för att kunna räkna på hur mycket man kan få ned energiförbrukningen. Teoretiskt ska det gå att få ned energiförbrukningen med 70 procent, men vi ska studera och se hur långt vi kommer. Av Sveriges totala energiförbrukning kommer tio procent från belysning. Belysning bedöms ha mycket stor besparingspotential och är därför högaktuellt för åtgärder.

Fler behöver utbildning

Förutom att forskningen bidrar till utveckling inom området behöver också fler belysningsplanerare utbildas. Energimyndigheten har nyligen utsett Monica till projektledare för projektet Utbildning i utformning av energieffektiv belysning, vilket hon tilldelats 500 000 kronor för att utföra.

– Jag ska utreda hur man kan lägga upp en utbildning så att man utformar en energieffektiv belysning. Den kommer att rikta sig till alla som arbetar inom området, eftersom få som är verksamma i dag har utbildning. Utredningen ska vara klar till sommaren.

Knep i vintermörkret

Vintertid är det svårt för oss som bor långt ifrån ekvatorn att få tillräckligt med ljus i vår vardag, framför allt eftersom vi har begränsad tillgång till dagsljus. Vi känner oss trötta och kanske också nedstämda. Men det finns knep för att komma igång under vinterhalvåret.

– Se till att få dagsljus, gå ut en sväng på lunchen till exempel. När du väl är hemma kan du använda belysningen för att pigga upp dig. Tänd upp belysning för att orka mer men var försiktig med att göra det sent på kvällen. Det räcker med fem minuter för att tröttheten ska försvinna. Det är samma fenomen som när man kommer till Mallorca på vintern och känner hur tröttheten rinner av en när man går av planet.

TEXT OCH FOTO: MO

JULKRUBBA LJUSSATT AV STUDENTER

”Vi hade en vision om att återskapa den värme som uppstod i stallet när Jesusbarnet en gång kom till världen.”

Studenterna Emma Lurell, Jessica Hörnberg och Malin Gustafsson har ljussatt julkrubban vid Stora Hotellet.

I centrala Jönköping visas just nu prov på några ljusstudenters kunskaper. De har ljussatt den stora julkrubban med figurer i naturlig storlek som står utanför Stora Hotellet (se omslagsfoto).

Jönköpings Kristna Samarbetsråd kontaktade Avdelningen för belysningsvetenskap vid Tekniska Högskolan för att få hjälp med ljussättningen av sin julkrubba, som är uppsatt för första året någonsin. Tre studenter på ljusdesignprogrammet, Emma Lurell, Jessica Hörnberg och Malin Gustafsson, tog sig an uppdraget. Med hjälp av ljus har de försökt lyfta fram konstnären Göran Häggs figurer.

– Vi hade en vision om att återskapa den värme som uppstod i stallet när Jesusbarnet en gång kom till världen. Olika ljusnivåer och ljusfärger skulle bidra till ett djup och en dynamik i rummet. Jesusbarnet skulle få den högsta ljusnivån och sprida vidare sitt ljus i en gradient till de övriga figurerna.

Första uppdraget

Studenterna läser inriktningen ljus för inne- och utemiljö och julkrubban är deras första skarpa projekt. De har tidigare förberett sig genom olika fiktiva ljussättningar i utbildningen.

– Det bästa med projektet har helt klart varit att äntligen få utföra ett verkligt projekt efter att gjort en hel del fiktiva uppdrag. Det är också kul att både gamla och unga gett oss positiv respons.

Julkrubban står uppställd fram till trettondedag jul.

Konsthall 1.0

Förutom krubban ljussätts också nästa utställning i Konsthall 1.0 av en ljusdesignstudent, Lilian Paunovic Olsson. Utställningen, som öppnar 13 december, heter ”Änglarna har landat” och är skapad av konstnären Sigbrit Norberg.

TEXT OCH FOTO: MO

SKRÄCK på HLK:s schema

Sedan sommaren arbetar Mattias Fyhr på Högskolan för lärande och kommunikation (HLK) som lektor i litteraturvetenskap. Hans specialområde är skräck och han hoppas kunna bidra med nya perspektiv inom ämnesområdet.

Redan som tioåring fastnade Mattias för skräckgenren. Ett tidigt minne är när han köpte en bok i ”Kalla kårar”-serien, vars omslag med liemannen skrämde honom så att han inte vågade vara ensam hemma med boken. Han minns också fortfarande hur rädd han blev första gången han hörde en inläsning av Edgar Allan Poes novell ”Det skvallrande hjärtat”. Trots rädslan fastnade Mattias för skräckgenren, som han beskriver som både skrämmande och trygg.

– Det är ju ändå vackra världar som de skriver om. Handlingen utspelar sig ofta på natten, som är vacker och även om litteraturen skildrar obehagliga saker som mördare, så är de alltid este-

tiskt skildrade. Det finns en trygghet i skönheten.

Nyskapande genre

Mattias läste naturvetenskaplig linje på gymnasiet och tänkte bli marinbiolog. Böckerna var ett fritidsintresse tills han fick veta att det fanns yrken där man läste böcker på arbetstid. Då bestämde han sig för att studera litteratur och år 2003 disputerade han med avhandlingen ”De mörka labyrinterna. Gotiken i litteratur, film, musik och rollspel”.

– Jag valde att studera författare som kallats ”skräckel-författare” eftersom kritiker påstod att de lade fokus på skräck och äckel. Men jag fann att be-

skrivningen var förenklad och att det de skrev var del av en äldre tradition, som startade i gotiken.

”Jag vill att studenterna ska kunna hitta sitt eget förhållande till litteratur, på samma sätt som en av mina ingångar är via ’skräck’.

Det som håller fast Mattias, och många andras, intresse för genren är att den är nyskapande och snabbt dyker upp i nya konstarter.

– Så fort man började producera film fanns det skräckfilmer. Flera av de tidiga, banbrytande dataspelen, till exempel Quake, är skräckspel och bland rollspel finns exempel som Chock och det helt svenska Kult. Skräckgenren har alltid varit nyskapande och det tror jag är en anledning till att den fortsätter att tilltala. I Alien är det till exempel en kvinna som besegrar monstren, vilket var ganska nytt när den kom.

Ny infallsvinkel till litteraturen

Mattias undervisar i litteraturvetenskap och medverkar även i specialkurser i litteratur på HLK. Han hoppas kunna ge sina studenter ett nytt perspektiv på ämnet.

– Jag kan förhoppningsvis bidra genom att jag försöker hitta helt nya frågeställningar och vägar inom litteraturvetenskapen så att även den äldre skönlitteraturen vi läser får nya aktuella vinklingar. Jag vill att studenterna ska

Mattias Fyhr har litteratur inom de flesta genrer i sin bokhylla på kontoret. Helst läser han skräcklitteratur som är skriven på allvar av existentiella skäl.

kunna hitta sitt eget förhållande till litteratur, på samma sätt som en av mina ingångar är via ”skräck”.

Onda hjältar och Kandre

För tillfället håller Mattias på med två projekt. Det ena är ett forskningsprojekt kring onda hjältar i litteraturen, en tradition som sträcker sig tillbaka åtminstone till romantiken. En del i projektet är studier av så kallad ”true crime”, där till exempel kriminella skriver sin historia.

– Att till exempel massmördare mytologiserar skapar alla möjliga problem. Vill jag till exempel läsa en bok som en mördare skrivit och bidra ekonomiskt till honom? Det kan också bli att man med fiktionens hjälp exploaterar en händelse, vad händer när man använder konstnärliga grepp för att skildra något som har hänt? Blir verkligheten en saga?

Det andra projektet är en bok om författaren Mare Kandre (1962-2005), som ska ges ut 2009. Mattias lärde känna författarinnan redan 1998.

– I boken kommer jag både att skriva som forskare och som privatperson. Jag kommer bland annat att ha med mejlväxling mellan mig och Mare där jag ser till att varje mejl återges vetenskapligt korrekt.

TEXT: MO

LÄSTIPS

- För nybörjare som vill läsa gotik, spökhistorier och skräck tipsar
- Mattias om noveller av Edgar Allan Poe och H.P. Lovecraft samt svenska spökhistorieantologier som Spöktimmen av Barbro Werkmäster.

NY BOK OM PRODUKTION I UTLANDET

Tillsammans med tre medarbetare har Sören Eriksson, docent i ekonomisk geografi vid Internationella Handelshögskolan, gjort elva fallstudier av företag i Jönköpings län som valt att förlägga produktion utomlands. Resultatet presenteras i boken ”Varför producera utomlands?”.

– Många företag lade ut delar av sin produktion redan under 1900-talet. Ibland har det debatterats i media, men då har man bara gett en kort beskrivning av företaget och fokuserat på hur många jobb som gått förlorade. Jag tycker att man bör berätta mycket mer, framför allt om de bakomliggande skälen, säger Sören.

Ofta nämns bara lönekostnaderna, menar Sören, medan det finns flera andra faktorer som gör frågan komplex. En del underleverantörer till stora företag flyttar sin produktion utomlands för att följa efter deras utflyttning. Andra vill satsa på en ny marknad.

– Man kan inte säga generellt varför företag väljer att lägga ut sin produktion. Varje företag är unikt och utgångspunkten är att man ska förstå varje enskilt företag.

Elva företag i regionen

Sören har tillsammans med doktoranderna Mikaela Backman och Jenny Balkow samt forskningsassistenten Jenny Dahlkild analyserat elva företag runt om i Jönköpings län inom olika branscher och med olika storlek. De har sett några likheter mellan företagen.

Sören Eriksson har varit projektledare för fallstudierna som beskrivs i boken ”Varför producera utomlands?”.

– Kina är det dominerade landet för utflyttning. Man kan också se att även om företagen lagt ut sin produktion så har de behållit produktionsutveckling och design i Sverige, d.v.s. de värdeskapande och avancerade bitarna.

Sören har själv länge haft ett intresse för näringslivsfrågor och samspelet mellan det globala och lokala. Han ser en bred marknad för boken.

– Den är utmärkt för företag som funderar på att lägga produktion utomlands. Forskare kan läsa den för att få mer insikt inom området. Den är även intressant för politiker och för en bredare allmänhet som vill få en djupare belysning av ämnet. Den slår helt enkelt flera flugor i en smäll.

TEXT & FOTO: MO

Sören har även utsetts till ”external examiner” av en doktorsavhandling inom ämnesområdet Technology Management, vid Faculty of Engineering, Built Environment and Information Technology, University of Pretoria, Sydafrika. Titeln på avhandlingen är ”Industrial capability and national technological competitiveness: The case of South Africa’s civil aircraft industry”.

Stig Fredriksson In Memoriam

Stig Fredriksson, tidigare chef för Herencokoncernen och vd för Hallpressen samt chefredaktör för Jönköpings-Posten, har avlidit. Stig Fredriksson var en stor vän till Högskolan i Jönköping och mycket engagerad i högskolans utveckling. Stig Fredrikssons närmaste är hustrun Christina Hamrin, sonen Fredrik och döttrarna Johanna och Lovisa med familjer.

Det är med stor sorg som vi har mottagit beskedet om Stig Fredrikssons bortgång. Jag träffade Stig första gången strax efter det att jag tillträtt som rektor för Högskolan i Jönköping i augusti 2004. Från första början slogs jag av hans skarpa intellekt, hans klarsyn i ett spektrum av viktiga samhällsfrågor och av hans stora mod. Han ryggade inte för att framföra sin mening med kraft och samtidigt hade han en sällsam förmåga att sprida entusiasm och glädje omkring sig. Jag kommer aldrig att glömma hans gemytlighet och närhet till naturen då han vid sjökanten för några år sedan omsorgsfullt invigde mina tre barn i konsten att fiska kräftor.

Betydelsen av det engagemang Stig och Christina uppvisat för högskolans utveckling, år efter år, kan knappast understrykas nog. Media Management and Transformation Centre vid Internationella Handelshögskolan har genom deras insatser kunnat etableras som en av världens främsta miljöer för ekonomisk forskning om medieföretagens och mediemarknadens utveckling. De har på flera områden tagit ledningen på ett sätt som utvecklat och stärkt hela högskolans potential.

Vi är många vid Högskolan i Jönköping i Jönköping som kommer att sakna Stig – inte bara i rollen som forsknings-

finansär – utan i högsta grad för hans skarpa betraktelser, hans entreprenöriella sinne och för hans djupa vänskap.

THOMAS ANDERSSON
REKTOR

Stig Fredriksson var en stor vän till Högskolan i Jönköping och mycket engagerad i högskolans utveckling.

FOTO: LENA HALLDORF

A tribute to Stig Fredriksson

Stig Fredriksson and his wife Christina Hamrin have been friends of Jönköping International Business School and its activities for a very long time. They have supported the business school perse economically but also individual researchers at JIBS through donations from the Hamrin Foundation. But equally important, they have over the years demonstrated a keen interest in the research done by attending and contributing to the discussion at several seminars (including research proposal presentations), workshops and symposia held at JIBS.

Among the donations made from the Hamrin Foundation the two donations to the Media Management and Transformation Centre, MMTC and the Centre for Family Enterprise and Ownership, CeFEO respectively are outstanding. The support to MMTC is probably the

most generous private donation to any social science area ever in this country. And that huge donation was made with in fact only one guideline: Research Media and Media Management! That was all. The support to family business research started already in 1995 with the first donation ever to JIBS after its inauguration one year earlier. The financial support from the Hamrin Foundation to both MMTC and CeFEO in combination with the enthusiastic and intellectual support from Stig personally have been crucial for the successful development of these today internationally leading research centers.

Those of us who had the privilege to know Stig closely will miss him enormously. We miss him for a variety of reasons – he was very knowledgeable across many fields spanning all the way from family business research, media ma-

agement and to modern architecture, he was friendly and basically very warm and helpful in his approach to people, he showed an equal interest in senior researchers and young PhD candidates, he had lots of energy and a firm commitment to action, and he was always in the middle of doing things.

We miss not having him around to discuss with and we miss him as a friend. Our thoughts go to his wife, Christina Hamrin, and to his children and their families. To honor Stig and his family all of us at JIBS will do our utmost to make JIBS a business school of top class to be proud of.

ROLF A. LUNDIN
PROFESSOR AND FORMER CEO OF JIBS
LEIF MELIN
PROFESSOR AND DIRECTOR OF CEFEQ

INBJUDAN:**Handledning av doktorander inom forskarutbildning 7,5 hp****Ny kurs för professorer, docenter och disputerade som handleder doktorander och/eller licentiander på forskarutbildningsnivå.**

Syftet med kursen är att utveckla avancerad handledarkompetens med särskild inriktning mot handledning av forskning och av doktorander i forskarutbildning. Utöver handledningskompetens avser kursen också att utveckla kunskaper och insikter i forskarutbildningens regelverk, makt och kön i forskning och forskarutbildning, lärande på avancerad nivå, kritisk granskning av doktorandtexter, upprättande av individuella studieplaner, finansiering, utformning av forskarkurser, avrådan, externa doktorander, halvtids- och slutseminarier, disputationens organisation och -process samt aspekter på publicering.

Kursinnehållet är Forskarutbildningens historia, Handledning, Bedömning

av forskningskvalitet, Studietekniska frågor inom forskarutbildningen, Makt och genus i forskarutbildningen, Krav och procedurer i samband med seminarier och disputation samt Aspekter på publicering av doktoranders forskningsresultat.

Medverkande lärare i kursen är professorerna Birgitta Sidenvall (HHJ), Henning Johansson (HLK), Tomas Kroksmark (HLK), Staffan Sunnersjö (JTH) och Christer Johansson (JTH). Kursen ges vt 2009 på HLK, februari-juni. Kursansvarig examinator är professor Tomas Kroksmark. Kursansvarig/kursassistent är fil.dr Martin Hugo.

Intresseanmälan skickas senast 5 januari 2009 till martin.hugo@hlc.hj.se

Nya namn på Jönköpings Studentkår**Vid Jönköpings Studentkårs fullmäkte valdes i slutet av november ny vice ordförande, informationsansvarig och två verksamhetsrevisorer. De börjar på sina poster i januari 2009.**

Henning Karlsson har valts till vice ordförande med studiesocialt ansvar och kommer att ha huvudansvaret för insparken. Emelie Danielsson har varit informationsansvarig sedan augusti och kommer att fortsätta sitt uppdrag under 2009.

Verksamhetsrevisorer är nya poster inom Studentkåren. Till dessa valdes Victor Brauer och Solo Kirppo.

FOTO: LENA HALLDORF

NY REGISTRATOR PÅ REKTORS KANSLI

Mikael Falk arbetar sedan 1 december som huvudregistrator/arkivarie på rektors kansli.

Jag är nyinflyttad till Jönköping och kommer senast från Karlsborg dit jag flyttat från Uppsala tidigare i år. Jag har en fil.mag. i litteraturvetenskap och därefter arkivarieutbildning. Sedan några år har jag arbetat som arkivarie i olika projekt, ofta av karaktären katastroftryckningar.

Övrigt: körsångare och bibliofil. Drömmer om att en vacker dag få Den Stora Romanen färdigskriven. Har behållit ett varmt intresse för Finland sedan en utbytestermän där. På grund av jobbet vid högskolan håller jag nu på att bli kaffedrickare på allvar.

FOTO: MARIE OLOFSSON

NY WEBBMASTER OCH WEBBUTVECKLARE PÅ HS

Anders Wiredal (t.h) arbetar sedan 1 december som högskolans webbmaster. Han är 24 år och har precis flyttat till Jönköping från Växjö. De senaste fyra åren har han jobbat med webbutveckling på olika företag. Intressen är musik och fotografering.

Niklas Brunberg (t.v.) arbetar sedan 1 november som webbutvecklare på informations- och marknadsföringsenheten, HS. Han är upp vuxen i Jönköping och har studerat kognitionsvetenskap på Linköpings universitet. Niklas finner intresse i studentikosa aktiviteter, fiske, användbarhet på webben och musik.

Recept för en god jul

Två av högskolans restauratörer bjuder här på fyra recept som passar på såväl glöggbuffén som julbordet. Högskriften hoppas att det ska smaka!

FOTO: MARIE OLOFSSON

Pepparkaksbollar

Ca 20-25 stycken
200 g ädelost
100-120 g smör
Pepparkakor

Mixa smör och ädelost i en mixer. Rulla massan till små bollar. Stöt pepparkakor i en mortel. Rulla bollarna i pepparkakssmulor.

Perfekt att servera på glöggbuffén.

Receptet kommer från *Maria Hammar*, kallskänka på Sodexho, Opponenten.

Håkan Axelson, vd
och Gustav Arnell,
kökschef på
FöretagsCatering

FOTO: LENA HALLDORF

Cole slaw med rödkål

4 port
300g rödkål
2 äpplen
2dl creme fraiche
1 msk äpplecidervinäger
1 tsk senap
½ msk strösocker
½ tsk salt
2 msk riven pepparrot

Strimla kålen fint. Kärna ur äpplena och skär dem i tunna skivor och sedan i bitar.

Blanda ihop creme fraiche, vinäger, senap, socker, salt och pepparrot.

Blanda såsen med äpplena. Låt salladen stå i kylan i några timmar.

Solrosbröd

5,5 dl vetemjöl
1 dl linfrö
1 dl solrosfrö
1 dl havregryn
1 dl sirap
3 tsk bikarbonat
2 tsk salt
6 dl yoghurt el. filmjök
Ev. 1 dl korngryn
Blanda samman, häll i avlång brödform
Grädda i 150 grader, 2 tim. 20 min.

Sallad med grönkål, frukt och nötter

4 port
250 g färsk grönkål
1 apelsin
1 äpple, gärna rött
½ dl russin
½ dl hasselnötter eller mandel

Salladssås:

3 msk pressad apelsin
2 msk pressad citron
1 msk flytande honung
3 msk olja
Salt och peppar

Använd de inre bladen på grönkålen. Lägg dem i kokhett vatten i ung. en minut och kyl sedan av dem i riktigt kallt vatten. Låt kålbladen rinna av väl.

Hacka dem smått.

Skär apelsin och äpple i tärningar. Grovhacka nötter eller mandel. Rör samman salladssåsen och smaka av.

Blanda allt till salladen i en skål och häll dressingen över.

Pressa gärna ner salladen med en assiett och låt den stå kallt ett par timmar. Lyft salladen med en gaffel före serveringen.

Recepten kommer från *Gustav Arnell*, kökschef på FöretagsCatering.

Från rymden till Jönköping

Sveriges förste – och hittills ende – astronaut, Christer Fuglesang, föreläste inför en fullsatt HJ-aula i slutet av november. Fuglesang berättade om sin första rymdresa för två år sedan och visade bilder på bland annat när han och medresenärerna kastade polkagrisar på varandra.

Christer Fuglesang tror att det kommer rent tekniskt komma att vara fullt möjligt att åka till Mars inom ett decennium. Dock är en sådan resa beroende av vilken budget Nasa kommer att få. Med samma budget som idag är det nog möjligt att en sådan resa kan genomföras om 25-30 år.

I slutet av sommaren 2009 är det

dags för Fuglesangs nästa rymdresa till rymdstationen ISS (International Space Station) och två rymdpromenader är planerade där man ska byta ut material på stationen.

Alla intresserade fick inte plats i aulan utan föreläsningen visades också via storbildsskärm i en angränsande lärosal.

LH

FOTO: KRISTOFER RASK

MKV-programmet 30 år

MKV-programmet (medie- och kommunikationsvetenskapliga programmet) vid HLK är i dag en av landets största och mest sökta medie- och kommunikationsvetenskapliga utbildningar. Men det är också en av högskolans mest traditionsrika utbildningar.

Programmet startade som Informatör-linjen vid Högskolan i Jönköping hösten 1978, det vill säga för 30 år sedan. Då omfattade programmet ett 20-tal studenter, i dag är de 300. Dessutom läser ytterligare några hundra de fristående MKV-kurserna vid HLK.

Jubileumsvecka

De trettio åren firades under en jubileumsvecka i november med en utställning som studenterna gjort och med program varje dag. Kinna Bellander från TV 4 och ledamot i HLK:s styrelse siade om morgondagens tv, Staffan Sundin jämförde i en docentföreläsning medierna på 1920-och 90-talen och Ebba

Sundin belyste programmets utveckling från Gutenberg-epoken till cyberspace. Vidare berättade studenter från tidigare kullar, som Jönköpings marknadsförare Emil Danielsson och olympia-kanotisten Sofia Paldanius, vad de fått med sig från utbildningen. Veckan avslutades med en mingelfest på HLK, där många av programmets utbildningsledare presenterades från scenen, bland annat Anders Åstrand som var med redan 1978.

Antologi om MKV-forskningen

Lagom till 30-årsjubileet kom också en antologi som belyser den pågående MKV-forskningen vid HLK.

Gemensamt för bidragen i denna är att de skildrar den förändring som skett inom det snabbt växande medie- och kommunikationsfältet under senare år. Redaktör för antologin är professor Lars-Åke Engblom.

LARS-ÅKE ENGBLOM

FOTO: LENA HALLDORF

HÖGSKOLAN I JÖNKÖPING

Högskriften

Ansvarig utgivare:

Thomas Andersson

Redaktör: Lena Halldorf

Journalist: Marie Olofsson

Layoutredaktör: Ann-Sofie Lekenstam

Tryck: ARK-tryckaren i Jönköping

Upplaga: 1 300 ex.

Adress: Högskolan i Jönköping

Högskriften, Box 1026

551 11 Jönköping

E-post: hogskriften@hj.se

Omslagsbild: Julkrubban i centrala Jönköping är ljussatt av tre studenter vid JTH: Emma Lurell, Jessica Hörnberg och Malin Gustafsson. Konstnär, julkrubban: Göran Hägg

Foto: Lena Halldorf

Nästa nummer: 20 februari

Manusstopp: 9 februari

Högskolan i Jönköping är en stiftelse* med tydliga profiler som präglas av entreprenörsanda, internationella relationer och samverkan med näringsliv och samhälle. Utbildning och forskning bedrivs inom fyra fackhögskolor:

- Hälsohögskolan
- Högskolan för lärande och kommunikation
- Internationella Handelshögskolan
- Tekniska Högskolan

* En av tre stiftelsehögskolor i Sverige med rätt att ge doktorsexamen, de andra två är Handels-högskolan i Stockholm och Chalmers.

Högskoleservice är högskolans serviceorganisation och driver gemensam verksamhet samt tillhandahåller infrastruktur, gemensamma system och gemensam information/marknadsföring.

Högskolan i Jönköping har ca 11 000 studenter, ca 800 anställda och omsätter ca 634 mnkr.

Högskolans verksamhet och strategiska utveckling kan beskrivas med följande ledord:

- Fokusering och specialisering
- Intensiv samverkan i partnerskap globalt, nationellt, regionalt och lokalt inom forskning, utbildning och omvärldsrelationer
- Entreprenörskap, innovationer och kreativitet.

HÖGSKRIFTEN NR 5-6 2008

Jaha!

Det var det, det. Genom åren har jag gjort många tavlor, misstag, fel eller vad man vill kalla det. Men jag har aldrig gjort en riktig tavla – alltså en sådan som man hänger på väggen.

Jo förresten, en gång i sylvågen för ett antal år sedan (jag säger inte hur många) skulle vi se en tavla föreställande en kungavagn dragen av en häst och prinsessan sitter i vagnen och vinkar. Med mitt obefintliga sinne för att rita ett rakt streck eller en rund ring är det lätt att föreställa sig hur vagnshjulen ser ut, trots att jag använde mall blev hjulen allt annat än runda. Denna erfarenhet har fått mig att avstå från att göra tavlor att hänga på väggen. Och förresten undrar nog familjen var den tavlan skulle få plats – de tycker att det redan är för många.

Men nu har det skett – jag har gjort en alldeles riktig tavla att hänga på väggen. Och jag är så stolt så det kan ni inte ana. Det hela började med att högskolans Konstförening anordnade ett studiebesök hos Konstgrafikerna på Tändsticksområdet här i stan. Redan i inbjudan stod det att man fick möjlighet att göra en egen bild. Och min tanke var, jovisst det är något för folk som kan rita men jag kan ju alltid titta på.

Samtidigt kittlade det mitt sinne för utmaningar och min inställning att ingenting är omöjligt förrän man har försökt, så när vi erbjudna att prova på fattade jag mod och drog streck hit och dit på ett papper. Be mig inte beskriva den efterföljande processen men resultatet blev något som med lite god vilja kan liknas vid ett träd som tappat alla löven. Eftersom besöket skedde en kall novemberkväll var associationen given tyckte jag. Visst blev några streck lite tunnare än andra och visst blev det svartare på något ställe men vad gör det? Jag har alltså gjort min första tavla – man kan undra vad den är värd på en kvalitetsauktion;-)

Så julklappen till mig själv är given: en tavelram. Det bästa av allt är att jag har hittat "en ledig fläck" på en vägg där mitt mästerverk kan hänga. Och julklappar leder osökt tanken till julen. Den helg på året

som jag nog uppskattar allra mest, jag blir barn på nytt. Jag älskar gran och tomtar och kommer att ha en "riktig" gran. En gran som väljs efter konstens alla regler upplärd som jag är av morfar hur en "riktig" gran ska se ut. Titta på granen på högskolan – så ska en julgran se ut! Julen är den helg på året som man helst vill tillbringa med familjen i lugn och ro medan den efterföljande nyårshelgen ägnas mer åt firande med familj och vänner. Eller som i mitt fall, det nya året vakas in på Jönköpings gamla fina Teater tillsammans med Sällskapet Kommunalskratt som efter ett års uppehåll spelar nyårsrevy igen.

Och efter nyår är det dags att möta 2009 – ett år som vi inte vet så mycket om. Jag har bläddrat i min almanacka och ser att det är Öppet Hus på högskolan lördag 21 mars och där är jag en given besökare. Vidare har jag noterat att det är ett år med många högtidsdagar. Högskolans rektor Thomas Andersson fyller 50 år och firas med en mottagning den 9 januari. Han är inte den ende, bland högskolans anställda finns ytterligare 15 anställda som också fyller 50 år (tack Dick Thörn för hjälpen med den uppgiften). Själv firar jag ytterligare ett decennium, något som jag delar med en rad kända personer. Bland dessa finns biskop Sven Thidevall i Växjö som nyligen besökte högskolan, utrikesminister Carl Bildt och förre statsministern Göran Persson – så visst är även 1949 en bra årgång! Dessutom har jag ytterligare en "nolla" i familjen, min älskade brorson Johan fyller 30.

Min önskan inför det nya året är att ni tar vara på de kommande helgdagarna, är rädda om varandra, kommer ihåg att använda reflexer och att blåsa ut ljusen!

Julkräm

